

Memo

Datum
23 december 2020

Van

[REDACTED]

Aan

[REDACTED]
(FG ministerie VWS)

Nummer
n.n.b.

Kopie aan

[REDACTED] (AP)

[REDACTED] (AP)

Onderwerp
Vaccinatieregistratie Covid-19

Dit memo bevat een reactie op de e-mail van 22 december 2020 (11.07 uur) en de daarbij gevoegde bijlagen, te weten:

- de concept-uitnodigingen en -toestemmingverklaringen ten behoeve van de vaccinatiecampagne in het kader van de bestrijding van COVID-19;
- de gezamenlijke notitie van RIVM, Lareb, VWS “Centraal register COVID-19-vaccinatie” van 22 december 2020.

Algemene opmerkingen

- 1 De AP maakt de opmerkingen in dit memo op basis van artikel 57 lid 1 onder a en artikel 39 lid 1 onder d en e AVG.¹ De bevoegdheid van de AP reikt echter niet zo ver dat de AP een voorafgaand oordeel mag geven over de rechtmatigheid van specifieke verwerkingen en de randvoorwaarden die daarbij gelden. Een formeel advies van de AP is pas aan de orde als er op grond van artikel 36 AVG een voorafgaande raadpleging is aangewezen.
- 2 De AVG laat de primaire verantwoordelijkheid voor naleving van het gegevensbeschermingsrecht aan organisaties zelf (“*accountability*”). Dat betekent dat het hier primair aan VWS/RIVM is om de verwerking conform privacywetgeving in te richten. Daarbij is een belangrijke advies- en toezichtsrol voor de functionaris voor de gegevensbescherming (FG) weggelegd.
- 3 De betrokken organisaties kunnen aan de inhoud van dit memo geen rechten ontleen en de AP behoudt te allen tijde haar bevoegdheid om gebruik te maken van haar wettelijke bevoegdheden in het kader van toezicht en handhaving.

¹ Deze bepalingen houden samengevat in dat de AP als taak heeft om verwerkingsverantwoordelijken beter bekend te maken met de verplichtingen onder de AVG en dat de AP met de FG dient samen te werken.

Datum
23 december 2020

Nummer
n.n.b.

Opmerkingen t.a.v. de toestemmingsverklaringen

- 4 De werkwijze van VWS/RIVM houdt in dat vaccineerders aan gevaccineerden schriftelijke toestemming vragen om gezondheidsgegevens aan het RIVM te verstrekken.² Deze toestemming is nodig om een uitzondering te maken op het medisch beroepsgeheim van vaccineerders.³ Deze toestemming is vormvrij.⁴ Ook op grond van de WGBO moet voor patiënten duidelijk zijn waarvoor zij toestemming geven en dat zij toestemming mogen weigeren.
- 5 Over de inhoud en tekst van de concept-toestemmingsverklaringen heeft de AP geen opmerkingen. De keuze voor scenario 1 (bij de oproep) of scenario 2 (afzonderlijk formulier) ligt bij VWS/RIVM. Vanuit het oogpunt van gegevensbescherming lijkt de AP het ene scenario niet beter dan het andere. Wel is het voorstelbaar dat scenario 1 praktischer is in de uitvoering.

Opmerkingen t.a.v. de gezamenlijke notitie van RIVM, Lareb, VWS

- 6 Het juridisch kader ten aanzien van het verwerken van persoonsgegevens, waaronder gegevens over gezondheid, door het RIVM bestaat uit artikel 9 lid 2 onder i AVG, artikel 3 lid 1, onder e, en lid 3 Wet op het RIVM, artikel 6 lid 1 onder e AVG, artikel 6b lid 1 en 2 Wet publieke gezondheid en artikel 11 lid 2 Besluit publieke gezondheid.⁵ Uiteraard dient daarbij aan alle verplichtingen uit de AVG te zijn voldaan en dient in een DPIA te worden uiteengezet wat het effect van de beoogde verwerking is op de bescherming van persoonsgegevens.⁶
- 7 De doelen waarvoor het RIVM persoonsgegevens zal verwerken, komen in de notitie duidelijk tot uitdrukking. De inhoudelijke motivering komt de AP niet onredelijk voor, in relatie tot de hiervoor aangehaalde wettelijke taken van het RIVM. Van belang is dat de persoonsgegevens alleen voor die doelen worden verwerkt, dat die doelen in overeenstemming zijn met de wettelijke taken van het RIVM en dat in dat verband de noodzakelijke privacywaarborgen worden getroffen. Deze doelen moeten voor gevaccineerden duidelijk zijn – door middel van een toegankelijke privacyverklaring en zo nodig door een mondelinge toelichting door vaccineerders bij de vaccinatie – voordat gevaccineerden toestemming geven voor de gegevensverstrekking aan het RIVM. De doelen van de verwerking mogen na of gedurende de verzameling van persoonsgegevens in beginsel niet wezenlijk veranderen.⁷

² Zie ook *Kamerstukken II* 2020-21, 25 295, nr. 831 en de Kamerbrief van de minister van VWS van 21 december jl. over de uitwerking vaccinatiestrategie COVID-19, p. 6.

³ Artikel 7:457 Burgerlijk Wetboek (BW) (Wet op de geneeskundige behandelingsovereenkomst (WGBO)).

⁴ Anders dan toestemming in de zin van de AVG, wanneer toestemming de grondslag van de gegevensverwerking is.

⁵ Hierbij gaat de AP ervan uit dat de noodzakelijke juridische maatregelen worden getroffen om de vaccinatie tegen COVID-19 toe te voegen aan rijksvaccinatieprogramma.

⁶ Artikel 35 AVG.

⁷ Dit betreft het beginsel van doelbinding. Zie nader ook artikel 6 lid 4 AVG.

Datum
23 december 2020

Nummer
n.n.b.

- 8 De AP brengt wel de volgende algemene aandachtspunten naar voren, die nadere uitwerking door VWS/RIVM behoeven:⁸
- a. Uit de notitie blijkt dat van mensen die niet komen opdagen of geen toestemming geven alleen anonieme data op geaggregeerd niveau met het RIVM worden gedeeld. Er ontbreekt hier echter een toelichting op hoe die anonimiteit wordt gewaarborgd en hoe directe en indirecte herleidbaarheid tot individuen wordt uitgesloten. Als indirecte herleidbaarheid onvoldoende is gegarandeerd (wat de AP op basis van de verstrekte stukken niet kan overzien), dan is er in beginsel sprake van de verwerking van persoonsgegevens en zal voor de verstrekking daarvan nog altijd toestemming van de gevaccineerden moeten worden gevraagd om het medisch beroepsgeheim van vaccineerders te doorbreken. Los daarvan zou VWS/RIVM moeten bezien of het uit oogpunt van transparantie aangewezen is om gevaccineerden – bijvoorbeeld in de privacyverklaring – te informeren over deze data-uitwisseling, die immers ook plaatsvindt indien toestemming wordt geweigerd.
 - b. In de notitie wordt wetenschappelijk onderzoek als één van de “mogelijke” doelen van de verwerking genoemd. Uit de notitie blijkt echter niet door wie dat wetenschappelijk onderzoek kan worden uitgevoerd, wie in dat kader moet worden aangemerkt als verwerkingsverantwoordelijke, wat de grondslag voor de potentiële verwerkingen is (indien anonimiteit onvoldoende is gewaarborgd) en welke maatregelen zijn genomen om anonimiteit te waarborgen en indirecte herleidbaarheid te voorkomen.
 - c. Uit berichten in de media blijkt dat het RIVM werkt aan een functionaliteit binnen het registratiesysteem waarbij personen een vaccinatiebewijs kunnen downloaden.⁹ Het is niet ondenkbaar dat een dergelijk bewijs in de toekomst een voorwaarde wordt voor toegang tot bepaalde plaatsen. Het is van belang om te bezien of voor dit doel van het registratiesysteem ook afzonderlijk toestemming van de patiënt moet worden gevraagd. Betekent weigering van toestemming bijvoorbeeld ook dat er geen vaccinatiebewijs kan worden gedownload via de site van het RIVM, met alle mogelijke negatieve maatschappelijke gevolgen van dien?
 - d. Als bewaartermijn wordt twintig jaar aangehouden. Het is van belang om te bezien en te motiveren of deze termijn noodzakelijk is voor alle afzonderlijke doelen waarvoor persoonsgegevens worden verwerkt.

⁸ Gelet op punt 1 van dit memo staat het de AP – als onafhankelijke toezichthouder – niet vrij om een uitputtende analyse te doen en concrete oplossingsrichtingen te presenteren. De AP volstaat daarom met enkele hoofdlijnen.

⁹ <https://nos.nl/collectie/13850/artikel/2360888-rivm-vaccinatiebewijs-is-pas-eind-maart-te-downloaden-niet-eind-januari>